

Kankerclusteronderzoek Eefde West

Gemeenten: Zutphen en Lochem

GGD: GGD Noord- en Oost-Gelderland

Status: Definitief

Datum: 30 januari 2018

Inleiding

Een deel van de bewoners in Eefde vindt dat het plafond is bereikt als het gaat om de stapeling van ontwikkelingen in het gebied. De bewoners ervaren hinder van trein- en autoverkeer, industrie en windmolens.

Bewoners van het buitengebied in Eefde (gemeente Lochem) maken zich bovenal zorgen over het aantal kankergevallen in hun directe omgeving. Zij vragen zich af of dit komt door invloeden uit hun woonomgeving. Deze zorgen hebben ze geuit bij de GGD Noord- en Oost-Gelderland, en bij de gemeenten Lochem en Zutphen.

Naar aanleiding van deze zorgen van de bewoners zijn de GGD en de gemeenten Lochem en Zutphen in overleg gegaan om een onderzoek voor te bereiden. De GGD is gevraagd om onderzoek te doen naar de hoeveelheid en soort kankergevallen in het gebied en om in beeld te brengen of het blootstellen aan stoffen van De Mars invloed op de gezondheid kan hebben.

Het onderzoek

Onderzoeksvragen

1. Welke soorten kanker komen er voor onder de bewoners van het gebied Eefde West? Welke betekenis kan hieraan epidemiologisch worden gegeven?
2. Wat is de te verwachten invloed van de uitstoot van bedrijven van De Mars op omwonenden rond Eefde?

Onderzoeksgebied

Het gebied ligt ten westen van Spoorlijn Zutphen/Deventer, ten noorden van het Twentekanaal en ten zuiden van de Eefdense Enkweg en het verlengde hiervan.

Doelen

- Er is bij benadering in beeld gebracht welke bedrijven invloed hebben op de luchtkwaliteit van het gebied Eefde West.
- Er is in beeld welke stoffen deze bedrijven uitstoten en hoeveel.
- Duidelijk is hoe deze stoffen naar Eefde West verspreiden en mogelijk in de omgeving kunnen komen.
- Van deze stoffen is helder of deze invloed hebben op gezondheid.
- De GGD heeft volgens de landelijke richtlijn een kankerclusteronderzoek uitgevoerd.
- De GGD heeft deze informatie duidelijk teruggekoppeld aan de betrokken gemeenten en de buurtbewoners van Eefde West.

Aanpak

In de voorbereiding is een aantal gesprekken gevoerd om in beeld te brengen wat er speelt. Een inventariserend gesprek van GGD en gemeente Lochem met buurtbewoners in Eefde. Vervolgens is een ambtelijk overleg van GGD, gemeente Lochem en gemeente Zutphen georganiseerd, om in beeld te brengen welke ontwikkelingen er zijn in het gebied. Daarin is gesproken over welke omgevingsfactoren daar een rol kunnen spelen en welke daarvan het meest relevant lijken voor de gezondheid van bewoners in Eefde. Door een keuze te maken van een onderzoeksopzet is het voorstel gekomen voor de volgende aanpak:

- **Onderzoeksvraag 1 beantwoorden met een kankerclusteronderzoek**

1. Welke soorten kanker komen er voor onder de bewoners van het gebied Eefde West? Welke betekenis kan hieraan epidemiologisch worden gegeven?

Om deze vragen te beantwoorden zal de GGD een kankerclusteronderzoek doen, volgens de landelijke richtlijn medische milieukunde, in het aangemerkte gebied Eefde West.

De richtlijn voor het kankerclusteronderzoek heeft een werkwijze die uit drie stappen bestaat. In deze stappen wordt ingezoomd op het milieudeel en het gezondheidsdeel. Na de eerste en tweede stap wordt door de GGD beoordeeld of het nodig en zinvol is om de volgende stap te zetten.

In dit traject zijn integriteit en bescherming van persoonsgegevens vanzelfsprekende waarden die ten aller tijde beschermd worden volgens medische geheimhouding.

De GGD voert het onderzoek zelfstandig uit vanuit haar professionele en deskundige rol.

Deze werkwijze kent een stapsgewijze aanpak. Na het behalen van de nu gestelde doelen worden de uitkomsten van het onderzoek besproken. Op basis van deze uitkomsten, zullen GGD en gemeenten in overleg gaan over de mogelijkheden voor een vervolg. Het is vooraf niet in te schatten of dit vervolg er komt en hoe dit er uit ziet.

- **Onderzoeksvraag 2 beantwoorden met een quickscan bedrijven**

2. Wat is de te verwachten invloed van de uitstoot van bedrijven van De Mars op omwonenden rond Eefde?

In de voorbereiding is een afweging gemaakt van de mogelijke omgevingsfactoren in het gebied die effect zouden kunnen hebben op de gezondheid. Daarbij is ingeschat dat de invloed van het industriegebied op de luchtkwaliteit het meest relevant is voor de gezondheid. Daarom is gekozen om de GGD een quickscan te laten maken van de bedrijven

op het industrieterrein en de stoffen die deze uitstoten. Deze quickscan gaat over de bronnen die mogelijk een wezenlijke invloed hebben op luchtkwaliteit in Eefde West.

In de voorbereidingsfase van de quickscan is globaal gekeken naar de ongeveer 200 bedrijven op industrieterrein De Mars, in Zutphen. Op grond van het soort bedrijf en algemene medisch milieukundige kennis wordt een selectie gemaakt van de bedrijven waarvan mogelijk kan worden verwacht dat ze een invloed zouden kunnen hebben op het gebied ten noordoosten van het terrein De Mars. Door deze methode valt een groot aantal bedrijven op De Mars buiten de quick scan. Dit gaat om bedrijven waarvan kan worden verwacht dat deze alleen invloed zouden kunnen hebben op de directe omgeving van de bedrijven op het industrieterrein zelf.

Van de bedrijven die geselecteerd worden voor de quick scan heeft de GGD, na overleg met de milieudeskundigen van de gemeenten Zutphen en Lochem, informatie opgevraagd. Via gemeente Zutphen is informatie opgevraagd bij de omgevingsdienst Achterhoek en de Provincie Gelderland.

Met deze aanpak verwachten we op een efficiënte manier een goed beeld te krijgen. De uitkomsten kunnen aanleiding geven om te beoordelen of in een vervolgfase andere onderzoeken wenselijk zijn.

Communicatie

Na interne afstemming van dit plan tussen GGD, gemeente Lochem en gemeente Zutphen, nodigt de gemeente Lochem de buurtbewoners in Eefde uit voor een toelichting van het plan samen met de GGD.

Voor dit onderzoek maken de gemeenten Lochem, Zutphen en de GGD een gezamenlijk communicatieplan. Hierin wordt ook de communicatie richting de bedrijven op De Mars meegenomen.

Planning

Er wordt naar gestreefd om medio zomer 2019 alle doelen te behalen.

Partijen worden tijdig over de voortgang geïnformeerd.

Team Medische Milieukunde

GGD Noord- en Oost-Gelderland,

Contactfunctionaris: Steven van der Lelie.

Link naar de richtlijn kankerclusters: <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/609400002.pdf>